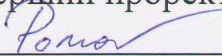

ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

Погоджено
Перший проректор КІБіТ

«27» серпня 2015р

Затверджено
Вченою радою
Протокол № 1 від «27» серпня 2015р.
Ректор КІБіТ Яковлева О.В.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ПО СКЛАДАННЮ ПРОГРАМ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ

Київ 2015

Загальні положення

Програма практики студентів повинна відповідати:

- Положенню про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України;
- навчальному плану інститута;
- кваліфікаційним характеристикам спеціаліста;
- освітньо - професійній програмі підготовки фахівців;
- особливостям галузі, в якій буде працювати випускник після закінчення навчання;
- особливостям бази практики;
- наказам та рішенням Міносвіти щодо практики студентів.

Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року за № 93 і зареєстрованим у Міністерстві освіти України 30 квітня 1993 року за № 35, передбачено, що зміст і послідовність практик визначається у програмах, які розробляються кафедрами.

Ці програми повинні давати рекомендації про види, форми та методи контролю рівня знань, вмінь і навичок, які повинні отримати студенти під час проходження практики, для кожного освітньо - кваліфікаційного рівня: молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр.

В навчальних планах по спеціальності, у тих випадках, коли передбачено проведення практик, повинен бути наведений перелік усіх практик, їх форми, тривалість та термін проведення.

Програми практик є основним учбово-методичним документом для студентів та керівників практик від інституту та бази практики.

При цьому, під базою практики слід розуміти усі підприємства, організації та установи різних галузей, на яких студенти інституту можуть

проходити практику. Ці підприємства, організації та установи закріплені за інститутом як бази практик спільними договорами.

Основна задача програм практики, які відповідають сучасним вимогам, полягає в тому, щоб чітко спланувати та регламентувати усю діяльність студентів і викладачів в цей період навчального процесу, який проводиться на базі практики.

Програма може бути розроблена для проходження практики на окремому курсі (по окремій дисципліні) або для усіх практик, які будуть проходити студенти під час всього навчання в інституті, тобто об'єднуюча (наскрізна) програма. При цьому слід пам'ятати, що наскрізна програма – це не формальне об'єднання в одну програму декількох програм окремих курсів. Загальні питання повинні бути об'єднані в наскрізній програмі, яка повинна бути короткою, конкретною по змісту, не мати дублювання і повторів в загальних положеннях. Перевагою наскрізної програми є те, що вона дає повну уяву про всю систему практичної підготовки по спеціальності і по своєму обсягу, як правило, буває меншою ніж сумарний обсяг програм окремих курсів.

Програма переддипломної практики студентів, які навчаються без відриву від виробництва, повинна відрізнятися від програм практик для студентів стаціонару. В цих програмах повинні бути відображені рівень підготовки, специфіка постійного місця праці та інші особливості навчання цієї категорії практикантів.

В загальному випадку програма практики може складатися з таких розділів та підрозділів:

1. Вступ.
2. Цілі і завдання практики.
3. Зміст практики.
4. Індивідуальні завдання.
5. Заняття та екскурсії під час практики.
6. Навчальні посібники.

7. Методичні рекомендації.
8. Форми і методи контролю.
9. Вимоги до звіту.
10. Підтвердження підсумків практики.

Досить часто при розробці програм практик виникають деякі ускладнення і неоднорідності в їх оформленні. Тому для включення цього програма практик та звіти студентів з практики повинні оформлюватись за вимогами, які встановлює вищий навчальний заклад, з обов'язковим врахуванням єдиного стандарту конструкторської документації (ЄСКД).

Розроблена програма практик повинна мати наскрізну нумерацію сторінок і заголовків. Ці програми повинні бути надруковані, підписані виконавцем та завідуючим кафедрою, а також розглянуті навчально-методичною радою, затвердженні ректором і розмноженні в необхідній кількості. До початку практики інститут узгоджує з базами практики програму практики.

Зміст розділів програм

Розробка програми практики студентів є великим і відповідальним творчим процесом викладацького складу інституту, який обмежити якимись рамками та схемами було б недоцільно. Але є загальні принципи розробки програми. До таких загальних принципів відносяться: максимальне використання досвіду організації в проведенні практики, накопиченого інститутом у попередні роки; відображення сучасного економічного і структурного стану баз практик; ринкові взаємовідносини виробників і споживачів; особливості умов майбутньої роботи випускників та інше. Виходячи з цього, у програмі доцільно висвітити положення, які подалі наводяться.

У «Вступі» необхідно вказати курс, спеціальність (шифр та назва), тривалість практики за навчальним планом, можливі бази практики та їх

особливості, основні обов'язки студентів та керівників практик від інституту та інші питання загального характеру.

Розділ «Цілі і завдання практики» є одним з основних розділів програми, який визначає направленість діяльності студентів та викладачів під час практики. У цьому розділі необхідно перерахувати усі цілі, які повинен досягнути студент під час практики, та усі задачі, що стоять перед ним. На молодших курсах, під час перших практик, однією з задач може бути отримання студентами відповідної робочої професії (кваліфікації) за профілем навчання і оволодіння первинними навиками професійної діяльності. При цьому слід враховувати, що для будь-якого напрямку підготовки фахівця (спеціальності) може бути обраний відповідний робочий фах. Використовуючи відповідну підготовку, яку отримують студенти під час навчання в інституті, та практичні навички, здобуті під час практики, студенти можуть скласти кваліфікаційні іспити і одержати робочу професію, що підтверджується відповідними посвідченнями.

На старших курсах цілями і завданнями практики є здобуття студентами навичок самостійної практичної діяльності з напрямку своєї майбутньої професії, підготовка студентів до державних іспитів та збір матеріалів до виконання дипломного проекту (роботи).

Таким чином, формулювання у програмі цілей і завдань практики повинно базуватися на змістовному аналізі дисциплін навчального плану і визначенню його переліку знань, умінь і навичок, якими повинні оволодіти студенти на практиці, як на відповідному етапі навчання, так і в процесі всього навчання в інституті.

Чітко і обґрунтовано визначені у програмі цілі та завдання практики дозволяють легко контролювати хід виконання практики та оперативно вносити необхідні зміни.

Основною частиною програми є розділ «Зміст практики». В цьому розділі необхідно докладно і конкретно викласти усі необхідні заходи по досягненню поставлених цілей і завдань практики для цієї спеціальності і

цього етапу навчання. Виходячи з особливостей і можливостей баз практики доцільно навести приблизний перелік місць (посад), на яких можуть проходити практику студенти. В цьому розділі доцільно дати приблизний розрахунок часу, необхідно для виконання окремих завдань, передбачених програмою.

Під час практики студенти отримують нові знання, уміння і навички, в основному при виконанні конкретних практичних завдань, тому праця студентів на штатних посадах (з оплатою або без оплати) є найбільш доцільною в порівнянні з проходженням практики дублерами, по суті, сторонніми спостерігачами.

Досить часто під час практики студенти залучаються адміністрацією для надання допомоги базі практики. Для того, щоб ця праця носила організований характер, можливість використання студентів для надання допомоги базі практики повинна бути визначена в програмі з вказівкою на те, що характер такої праці повинен суворо відповідати профілю навчання і по тривалості не заважати виконанню учбових завдань.

В цьому розділі програми необхідно чітко вказати на необхідність суворого виконання студентами прийнятих на базі практики правил охорони праці і протипожежної безпеки з обов'язковим проходженням ними інструктажів (вступного і на кожному конкретному місці праці).

Підрозділ «Індивідуальні завдання» включається в програму з метою надбання студентами під час практики умінь та навичок самостійного розв'язання виробничих, наукових або організаційних завдань. Виконання одного або декількох індивідуальних завдань активізує діяльність студентів, розширює їх світогляд, підвищує ініціативу і робить проходження практики більш конкретним і цілеспрямованим.

В цьому підрозділі доцільно навести зразковий перелік індивідуальних завдань, зміст яких конкретизується і уточнюється під час проходження практики керівниками від інституту і бази практики. Матеріали, отримані студентом під час виконання індивідуального завдання, можуть в

подальшому бути використані для виконання курсової або дипломної роботи (проекту), для підготовки доповіді, статті або для інших цілей по узгодженню з кафедрою та базою практики.

В підрозділі «Заняття і екскурсії під час практики» наводиться приблизна тематика цих заходів. Планування і проведення їх здійснюється спільно з керівниками практики від інституту та бази практики. Заняття під час практики можуть проводитися у вигляді лекцій, семінарів, практичних і лабораторних робіт, які сприятимуть поглибленню теоретичного навчання з використанням матеріальних можливостей і готової продукції бази практики. Заняття повинні розкривати студентам перспективи розвитку спеціальності і готувати їх до наступного вивчення в інституті дисциплін навчального плану. Для проведення таких занять необхідно залучати найбільш кваліфікованих вчених і співробітників бази практики.

Екскурсії під час практики проводяться з метою надбання студентами найбільш повної уяви про базу практики, її структуру, взаємодію її окремих підрозділів, діючу систему управління. Для поширення світогляду і ерудиції студентів екскурсії доцільно проводити не тільки на базі, де вони проходять практику, але і на інших підприємствах, організаціях і закладах суміжних галузей.

Кількість годин, що відводиться на заняття та екскурсії для студента, не повинна перевищувати шести годин на тиждень.

Підрозділ програми « Навчальні посібники» повинен мати перелік літератури, яку необхідно вивчити студенту для того, щоб вони змогли виконати програму практики. В основному це повинна бути література, яка відсутня в інституті, і є на базі практики: нормативні матеріали, описи, наглядні посібники тощо. Перелік навчальних посібників повинен бути мінімальним за номенклатурою і обсягом, строго необхідним і реально враховувати резерв часу, який можуть виділити студенти для їх вивчення за час проходження практики.

В підрозділі «Методичні рекомендації» повинна бути викладена методологічна специфіка практики з спеціальності, показана різниця між навчальною і фактичною діяльністю студентів на базі практики та особливості проведення навчального процесу в цей період. Студентам повинні бути вказані чіткі і конкретні рекомендації про те, що і як вони повинні зробити для виконання програми з практики.

Розділ «Форми та методи контролю» включений в програму для того, щоб студенти знали про прийняту в інституті й на базі практики систему поточного та підсумкового контролю виконання окремих розділів і всієї програми практики. Студенти повинні знати, що на базах практик існує установлений режим праці, можливий контроль часу початку та закінчення роботи (табелювання), правила ведення поточних записів і складання підсумкового звіту з практики. Крім цього, навчальним закладом може бути встановлена необхідність ведення щоденника з практики. У цьому розділі програми висвітлюються усі питання, які стосуються контролю діяльності студентів керівниками практики від інституту і бази практики.

Розділ «Вимоги до звіту» повинен містити інформацію про обсяг звіту, наявність в ньому основних розділів, послідовність висвітлення матеріалу, правила оформлення (друкування на машинці або комп'ютері, написання від руки, виконання ЄСКД, державних стандартів і таке інше). В звітах повинно бути коротко і конкретно описана робота, особисто виконана студентом. В звітах не повинно бути дослівного переписування матеріалів баз практики (історії бази, технічних описів тощо), а також цитування літературних джерел.

Для узагальнення матеріалів, зібраних під час практики і підготовки звіту, студентам в кінці практики відводиться 2-3 дні.

Складений студентом звіт повинен мати наскрізну нумерацію сторінок. Аркуші звіту повинні бути зшиті.

У випадку, коли студент проходить практику за угодою з підприємством, зміст практики може складатись індивідуально з урахуванням угоди на цільову підготовку.

Звіт перевіряється і затверджується керівниками практик від бази і інституту. Цей звіт не потрібно збирати та складувати на кафедрі.

У заключному розділі програми «Підведення підсумків практики» вказується, що підсумки підводяться у процесі складання студентом заліку комісією, яка призначена завідуючим кафедрою. Оцінка з практики враховується нарівно з іншими оцінками, які характеризують успішність студента. Результати складання заліків з практики заносяться в екзаменаційну відомість, проставляються в заліковій книжці і в журнал обліку успішності.

Студент, що не виконав програму практики і отримав незадовільний відгук на базі практики або незадовільну оцінку при складанні заліку, направляється на практику вдруге в період канікул або відраховується з інституту.

Керівник практики інформує адміністрацію інституту щодо фактичних термінів початку і закінчення практики, складу груп студентів, які пройшли практику, їх дисципліни, стану охорони праці і протипожежної безпеки на базі практики і з інших питань організації і проведення практики.

Висновки

Ці методичні рекомендації можуть бути використані викладацьким складом інституту при розробці програм практик студентів.

Розробка програм практик по запропонованій методиці дозволить створити єдину методичну і організаційну систему програмного забезпечення цього виду навчального процесу та своєчасно забезпечити практики якісними програмами, що враховують особливості навчального закладу та баз практики.